

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики реклами та видавничої справи

Кафедра нових медіа та медіадизайну

О. М. Орлова

**Дисципліни спеціалізації 1: вибіркові
(Основи дикторської майстерності)**

*Методичні вказівки та завдання
для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 061 «Журналістика»*

Одеса — 2021

**УДК 808.5(072)
0-664**

Рецензенти:

Г. С. Яроцька, доктор філологічних наук, завідувач кафедри нових медіа та медіадизайну Одеського національного університету імені І.ІМечникова;

С. Л. Брошкова, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій Одеського національного університету імені І.ІМечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 1 від 9.09. 2021 р.*

Орлова О.М.

0-664 «Дисципліни спеціалізації 1: вибіркві (Основи дикторської майстерності)»: Методичні вказівки та завдання для студентів ІІ курсу рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 061 «журналістика». Одеса, 2021. 24 с.

Методичні вказівки містять мету та завдання курсу, тематику лекцій, практичних занять та завдання для аудиторного виконання, інформаційні ресурси та питання для самоконтролю. З метою полегшення самостійного вивчення дисципліни наведено список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки призначені для студентів денної та заочної форм навчання.

УДК 808.5(072)

© Орлова О. М. 2021.

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	8
МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ.....	19
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	20
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	22

ВСТУП

Сучасні диктори, як і давні оратори, для того, щоб донести думку до слухача чи глядача, повинні володіти певними якостями.

Мільйони людей готові слухати одну, якщо вона, окрім ерудиції, грамотності та харизми, має чітку дикцію, добре поставлений голос і вміє ним володіти.

Телебачення сьогодні висуває особливі вимоги до професійного рівня журналістів. Робота з виготовлення телесюжетів, робота в прямому ефірі, робота диктора в студії вимагають від журналіста не тільки вміти грамотно донести до глядача інформацію, а й заволодіти його увагою, що неможливо без хорошої дикції, вміння використовувати переваги власного голосу, правильно дихати, поводити себе перед телевізійною камерою. Розвиток голосового апарату, правильного дихання, навичок аналізу смислового навантаження текстів; пошук акцентів, що виділяють головну думку, управління інтонацією, — всьому цьому необхідно вчитися для опанування основ дикторської майстерності.

Курс «Дисципліни спеціалізації 1: вибірккові (Основи дикторської майстерності)» безпосередньо пов'язаний зі спеціалізацією з тележурналістики та передбачає оволодіння основними навичками роботи з виготовлення відеопродукції.

Мета і завдання навчальної дисципліни: дати здобувачам вищої освіти з журналістики уявлення про володіння власним голосом, диханням, а також про професійні якості дикторів; розвинути мовні, дикторські здібності; надати знання й уміння працювати з мікрофоном та «в кадрі».

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

в) спеціальних (СК):

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен мати такі результати навчання за нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Робота над технікою мови: наголоси, дихання, тембр голосу, артикуляція, дикція, темп, ритм, інтонація, логічні наголоси.

Тема 1. Звуки. Артикуляція. Скоромовки. Мовленевий такт.

Мета, завдання, предмет, програма й структура спецкурсу. Визначення теоретичного та практичного напрямків роботи на заняттях.

Необхідність розвитку первинних професійних навичок з дикторської майстерності: щирості, упевненості, вміння доносити думки та спілкуватися з телеглядачами та радіослухачами.

Будова мовного апарату, зародження звуку. Необхідність тренування мовних органів. Вправи для розвитку артикуляції.

Інтонаційно-логічні елементи речення. Мовленевий такт.

Тема 2. Дихання. Голос.

Типи дихання людини. Вправи для розвитку діафрагмального, комбінованого типів дихання. Раціональне використання набраного повітря для відтворення дикторського тексту, вправи для його тренування.

Голос. Насиченість, глибина звуку, широта звучання, тембральне забарвлення, зажим голосу. Вправи для тренування голосу.

Тема 3. Мелодика та інтонація. Логічний наголос. Дикція.

Діапазон, рухливість голосу. Винахід його оптимального тембрального звучання.

Прямий порядок слів в реченні та інверсія. Логічні наголос, паузи, люфт пауза.

Необхідність для диктора вміти розставляти логічні наголоси. Тренування за допомогою вправ.

Дикція як сукупність артикуляції та орфоєпії. Важливість використання диктором орфоєпічних словників.

Темп мовлення.

Тема 4. Робота над текстами.

Дикторська робота в різних телевізійних жанрах.

Виконання мовних вправ із урахуванням викладеного матеріалу.

Змістовий модуль 2. Практика поведінки перед мікрофоном та «в кадрі».**Тема 1. Історія дикторського мистецтва. Майстерність диктора й ведучого радіо- та телепрограмм.**

Зародження та історія професії диктора.

Конферансьє.

Мовлення в контексті зображення. Взаємодія слова й зображення на телебаченні.

Специфіка мовлення в театрі, на радіо, на телебаченні.

Тема 2. Особливості роботи з мікрофоном.

Від вугільного до наголовного мікрофону.

Основні типи мікрофонів. Технічні характеристики мікрофонів.

«Акустичний зворотний зв'язок».

Тема 3. Особливості роботи «в кадрі».

Фон. Грим. Одяг. Міміка. Пластика. Невербальні сигнали. Індивідуальний стиль телеведучого.

Робота з суфлером.

Робота в студії, закадрова озвучка, stand-up. Імпровізація.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Нижче наведені вправи, що мають за мету підготувати здобувача вищої освіти до роботи зі створення аудіовідеоконтенту.

Вправи спрямовані на зміцнення м'язів артикуляційного апарату, розвиток сили, рухливості та диференційованості рухів органів, які беруть участь у мовному процесі.

Завдання для самостійної роботи необхідно виконувати щодня, протягом 10-15 хвилин.

Завдання для контролю за кількістю набраного повітря й раціональним його використанням

- Під час виконання всіх нижченаведених вправ використовувати тільки діафрагмальне дихання
- Встати, розправити плечі. Зробити вдих, затримати дихання, потім починати видихати, одночасно лічити вголос від 1 до 5. Далі – та сама вправа, але лічити від 1 до 10, за третім підходом — лічити від 1 до 15 (повітря під час лічби не добирати). Замість лічби можна добрати різні за довжиною фрази. Необхідно контролювати кількість повітря, що набирається: воно повинно збільшуватися відповідно до довжини фрази.
- Зробити вдих, затримати дихання, а далі промовляти скоромовку: «У веселому селі жили-були ковалі: раз коваль, два коваль, три коваль». Кожного наступного разу додавайте одного або декількох "ковалів".
- На «раз-два» вдихніть, на мить затримайте дихання, не розслаблюючи м'язів, а потім починайте повільно видихати. Не набирайте дуже багато повітря, щоб уникнути запаморочення.
- Нахиліть корпус на 45 градусів до підлоги. Набирайте повітря та різко видихайте, з силою вимовляючи «пф»

- На «раз-два» підніміть руки через сторони догори, ставши при цьому навшпиньки, на мить затримайте дихання. А тепер починайте повільно опускати руки, одночасно присідаючи. При цьому вимовляйте звук «с» (або «ш»).
- Уявіть, що перед вами велика свічка. Вам треба злегка відхилити полум'я. Для цього зробіть глибокий вдих, затримайте дихання, і потім починайте рівномірно видихати, одночасно обережно задуваючи полум'я.
- Уявіть, що перед вами велика свічка. Але тепер вам треба її погасити, проте не з першого разу. Щоразу набирайте повітря більше та видихайте сильніше. Збільшуйте силу кожного вдиху й видиху. Доведіть їх до максимуму.
- Візьміть двома пальцями за куточок аркуш паперу із зошита. Підніміть його на рівень свого перенісся та відсуньте від обличчя приблизно на 30-35 см. Зробіть глибокий вдих, на секунду затримайте дихання, а потім починайте дути на нижню частину аркуша, щоб підняти його струменем повітря приблизно на 45 градусів. Зміст вправи полягає в тому, щоб зробити потік повітря максимально рівномірним, тобто, аркуш необхідно не просто підняти, а намагатись утримувати якнайдовше з однаковим відхиленням і найменшими коливаннями.

Завдання для роботи над чіткою артикуляцією

Завдання потрібно виконувати після вправ для тренування м'язів губ, язика. Пам'ятати про правильне дихання! Намагатися виконувати завдання саме так, як демонструє на заняттях викладач дисципліни. Слідкувати за станом м'язів та правильним рухом артикуляційних органів.

ПРИМ- ПРЕМ- ПРАМ- ПРОМ- ПРУМ- ПРИМ	РИУМ- РЕУМ- РАУМ- РОУМ- РУУМ- РИУМ	ІРМ- ЕРМ- АРМ- ОРМ- УРМ- ІРМ	ПШТ- ПЕШТ- ПАШТ- ПОШТ- ПУШТ- ПИШТ
БІДМ- БЕДМ- БАДМ- БОДМ- БУДМ- БІДМ	МУІР- МУЕР- МУАР- МУОР- МУУР- МУІР	ІОУ- ЕОУ- АОУ- ООУ- УОУ- ІОУ	БШТ- БЕШТ- БАШТ- БОШТ- БУШТ- БИШТ
ПІРМ- ПЕРМ- ПАРМ- ПОРМ- ПУРМ- ПІРМ	СТУІР- СТУЕР- СТУАР- СТУОР- СТУУР- СТУІР	КРІУ- КРЕУ- КРАУ- КРОУ- КРУУ- КРІУ	СКШТ- СКШТ- СКШТ- СКШТ- СКШТ- СКШТ
ГІГМ- ГЕГМ- ГАГМ- ГОГМ- ГУГМ- ГІГМ	ОІР- ОЕР- ОАР- ООР- ОУР- ОІР	СІДІ- СЕДЕ- САДА- СОДО- СУДУ- СІДИ	ДРІНТ- ДРЕНТ- ДРАНТ- ДРОНТ- ДРУНТ- ДРИНТ

УІДБ- УЕДБ- УАДБ- УОДБ- УУДБ- УИДБ	ІУР- ЕУР- АУР- ОУР- УУР- ИУР	ОІУ- ОЕУ- ОАУ- ООУ- ОУУ- ОИУ	БРІФС- БРЕФС- БРАФС- БРОФС- БРУФС- БРИФС
---	---	---	---

ВІВТ- ВЕВТ- ВАВТ- ВОВТ- ВУВТ- ВИВТ	МІРТ- МЕРТ- МАРТ- МОРТ- МУРТ- МИРТ-	ЩІККІ- ЩЕККІ- ЩАККІ- ЩОККІ- ЩУККІ- ЩИККІ-	ПОД-ПОД-БРІЗ- ПОД-ПОД-БРЕЗ- ПОД-ПОД-БРАЗ- ПОД-ПОД-БРОЗ- ПОД-ПОД-БРУЗ- ПОД-ПОД-БРИЗ
БІВТ- БЕВТ- БАВТ- БОВТ- БУВТ- БИВТ	ПІРТ...	ЧИГГІ...	БРИГГІ-БРИГГІ- БРИГ...
СІСТ- СЕСТ- САСТ- СОСТ- СУСТ- СИСТ	СПІРТ...	РІГГІ...	ПІГГІ-ПІГГІ- ПІГГ...
СІВТ- СЕВТ- САВТ- СОВТ- СУВТ- СИВТ	ДІКТ...	ЩІЧКІ...	ЗДІГГІ-ЗДІГГІ- ЗДІГГ...

КІРТ- КЕРТ- КАРТ- КОРТ- КУРТ- КИРТ	БІСТ...	ЧІЩКІ...	ТРІДІ-ТРІДІ- ТРІДД...
			БІРДІ-БІРДІ- БІРД...

ПТІ-БДІ ПТЕ-БДЕ ПТА-БДА ПТО-БДО ПТУ-БДУ ПТИ-БДИ	БІПТ БЕПТ БАПТ БОПТ БУПТ БИПТ	ЖДРІ-ЗДРІ ЖДРЕ-ЗДРЕ ЖДРА-ЗДРА ЖДРО-ЗДРО ЖДРУ-ЗДРУ ЖДРИ-ЗДРИ	ЛРІ ЛРЕ ЛРА ЛРО ЛРУ ЛРИ	КІХІ КЕХЕ КАХА КОХО КУХУ КИХИ
ПТІККІ-БДІККІ ПТЕККЕ-БДЕККЕ ПТАККА-БДАККА ПТОККО-БДОККО ПТУККУ-БДУККУ ПТИККИ-БДИККИ	ЗІПТ ЗЕПТ ЗАПТ ЗОПТ ЗУПТ ЗИПТ	ГІКТ-КІКТ ГЕКТ-КЕКТ ГАКТ-КАКТ ГОКТ-КОКТ ГУКТ-КУКТ ГИКТ-КИКТ	ЛДІ ЛДЕ ЛДА ЛДО ЛДУ ЛДИ	ХІКІ ХЕКЕ ХАКА ХОКО ХУКУ ХИКИ
БРІГ-ПРІК БРЕГ-ПРЕК БРАГ-ПРІК БРОГ-ПРОК БРУГ-ПРУК БРИГ-ПРИК	ВІПТ ВЕПТ ВАПТ ВОПТ ВУПТ ВИПТ		ЛКІ ЛКЕ ЛКА ЛКО ЛКУ ЛКИ	ГІХІ ГЕХЕ ГАХА ГОХО ГУХУ ГИХИ
ЗДІ-СТІ ЗДЕ-СТЕ ЗДА-СТА ЗДО-СТО ЗДУ-СТУ ЗДИ-СТИ	РІПТ РЕПТ РАПТ РОПТ РУПТ РИПТ		ЛМІ ЛМЕ ЛМА ЛМО ЛМУ ЛМИ	ХІГІ ХЕГЕ ХАГА ХОГО ХУГУ ХИГИ

КДРБИ КДБРЕ КДРБА КДРБО КДРБУ КДРБИ				
МИТС МЕТС МАТС МОТС МУТС МИТС				
	ЛПТ ЛЕПТ ЛАПТ ЛОПТ ЛУПТ ЛИПТ		ЛВИ ЛВЕ ЛВА ЛВО ЛВУ ЛВИ	ФТИ ФТЕ ФТА ФТО ФТУ ФТИ
			ЛСИ ЛСЕ ЛСА ЛСО ЛСУ ЛСИ	ВДИ ВДЕ ВДА ВДО ВДУ ВДИ
ПДРІ ПДРЕ ПДРА ПДРО ПДРУ ПДРИ	ГДЗІ ГДЗЕ ГДЗА ГДЗО ГДЗУ ГДЗИ	ПЕ-ПЄ ПА-ПЯ ПО-ПЬО ПУ-ПЮ ПИ-ШИ	ЛІ ЛЕ ЛА ЛО ЛУ ЛИ	ФКІ ФКЕ ФКА ФКО ФКУ ФКИ
СГДІ СГДЕ	ПРЗІ ПРЗЕ ПРЗА	БЕ-БЄ БА-БЯ БО-БЬО	ЛІЛЛІ ЛЕЛЛЕ ЛАЛА	ВГІ ВГЕ ВГА

СГДА СГДО СГДУ СГДИ	ПРЗО ПРЗУ ПРЗИ	БУ-БЮ БИ-БИ	ЛОЛЛО ЛУЛУ ЛИЛИ	ВГО ВГУ ВГИ
РЛІ РЛЕ РЛА РЛО РЛУ РЛИ	ДМІС...	РЛІ-ЛРІ...	ЛІЛЛ...	ФСІ...
КТСІ КТСЕ КТСА КТСО КТСУ КТСИ	СТКІС...	ГІК...	РІ...	
		КІХ КЕХ КАХ КОХ КУХ КИХ	РІРР...	ФШІ...
		ХІК ХЕК ХАК ХОК ХУК ХИК		ВСІ...
		ГІХ ГЕХ ГАХ ГОХ ГУХ ГИХ	РІРРІ...	

B3I B3E B3A B3O B3Y B3И				
--	--	--	--	--

Скоромовки для розвитку дикції

1. Бабин біб розцвів у дощ — буде бабі біб у борщ.
2. Був собі цебер, та переполуцебрився на полуцебреньта.
3. Бобер на березі з бобренятами бублики пік.
4. Боронила борона по боронованому полю.
5. Бук бундючивсь перед дубом, тряс над дубом бурим чубом. Дуб пригнув до чуба бука. Буде букові наука.
6. Варка варила вареника, Василь взяв вареника. Варка Василя варехою. Василь Варку вареником.
7. Вередували вереднички, що не зварили вареничків. Не вередуйте, вередниченьки, ось поваряться варениченьки.
8. Викис, вимок, виліз, висох, став на колоду, та знов — бовть у воду.
9. Ворона проворонила вороненя.
10. Наш садівник розсадівникувався.
11. Вовк-вовцюг вівцю волік. Вова вовку — вила в бік. Як завив же вовк-вовцюг, миттю випустив вівцю.
12. Галасливі гави й галки в гусенят взяли скакалки. Гусенята їм гелгочуть, що й вони скакати хочуть.
13. Дрова рубали два дроворуби.
14. У нас надворі погода розмокропогодилася.
15. Дзижчить над житом жвавий жук, бо жовтий він вдягнув кожух.
16. Біжать стежини поміж ожини.
17. Захар заліз на перелаз. — Захарку, злізь! — Захарку, злазь! Зумів залізи — Знай, як злізи.
18. Кинув кріп Прокіп в окріп. У окропі, окрім кропу кипить короп для Прокопа.
19. Коваль кулю кував, кував і перековував.
20. Ходить квочка коло кілочка, водить діток, дрібних квіток.
21. На кому шапка найковпакуватіша.
22. Наш Карпо з своїми карпиненятами полукалу-карпився.

23. Не турбуйте курку — клює курка крупку.
24. Наша верба найкорчукуватіша.
25. Не турбуйте курку, курчаточок, кучерявих клубочаточок.
26. Не клюй, курко, крупку, не кури, котику, люльку.
27. Ой був собі коточок, украв солі клубочок та й сховався в куточок.
28. Кіт котові каже: «Коте, до комори кадуб вкотили. В кадуб вкинеш капустину, кілька китичок калини».
29. Ой, збирала Маргаритка маргаритки на горі. Розгубила маргаритки Маргаритка у дворі.
30. Їла Марина малину.
31. Лежить п'ять п'ятаків. На кожному п'ятаку ще по п'ятаку.
32. Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню: — Ти не вмієш так, як я, так, як ти, не вмію я.
33. Вашому Паламареві нашого Паламаря не перепаламарювати стати. Наш Паламар вашого Паламаря перепаламарить, перевипаламарить.
34. Їхав Прокіп мимо кіп. Лічив снопи по три копи: одна копа ковпаком, друга копа ковпаком, третя копа ковпаком.
35. Був собі паламар, його діти паламаренята перепаламарилися.
36. Кричав Архип, Архип охрип, не треба Архипу кричати до хрипу.
37. На полиці в коробиці Півкороваю і паляниця.
38. Не йди попри Прокопові ворота, попри прокопишині.
39. Невеличка перепеличка під полукіпком розпідпадьомкалась.
40. Пилип прилип, прилип Пилип. Пилип плаче. Пилип посіяв просо, Просо поспіло, Пташки прилетіли, Просо поїли.
41. Побіля Прокопа паляниці пекла.
42. Пиляв Пилип поліна з лип, притупив пилку Пилип.
43. Пік біля кіп картоплю Прокіп. Прийшов Прокіп, наляв окріп.
44. Ходить перепел між полукіпками зі своїми перепеленятками.
45. Поля поле поливає, поле й переполює.
46. В сіренької горлички туркотливе горлечко.
47. Їхали крамарі, стали на горі та й забалакалися — про Прокопа, про Прокопиху

і про маленькі Прокопенята.

48. Семен сіно віз — не довіз: лишив сани — узяв віз.
49. Сидів горобець на сосні, — заснув — і упав уві сні. Якби не упав уві сні. Сидів би він ще на сосні.
50. Хитру сороку спіймати морока, а на сорок сорок — сорок морок.
51. Стриб-стриб-стриб — підстрибує по стерні рідня: перепілка, перепел, перепеленя.
52. На покоси впали роси. Не бряжчать об жито коси.
53. Ходить посмітюха по смітничку з своїми посмітюшенятами.
54. Босий хлопець сіно косить, роса росить ноги босі.
55. Фірма ферму будувала. Фірмі фарби було мало.
56. Летів горобець через верхній хлівець, ніс пуд гороху і нам дав потроху.
57. У нашого діда капелюх не по-капелюхівськи.
58. Хтось хитренький хитрував — нашу хвіртку поламав.
59. Напекли млинців, назвали кравців. А кравець за млинці та й побіг у танець!
60. У чотирьох черепашок четверо черепашенят.
61. Летів горобчик, сів на стовпчик, прибіг хлопчик — утік горобчик.
62. Над шляхом Явдошка шукала волошки.
63. Шишки на сосні, шашки на столі.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Методи навчання

- робота на лекції;
- виконання самостійних завдань;
- робота в мережі Інтернет;
- робота в студії;
- спілкування з фахівцями.

Методи контролю

Форми поточного контролю:

- усна відповідь на лекційному занятті;
- роботи з підготовки до виготовлення медійної продукції;
- робота в кадрі;
- робота з мікрофоном;
- самостійна робота.

Підсумковий контроль: результати вивчення дисципліни формуються викладачем за підсумками накопичених балів під час різних форм контролю: усних відповідей, роботи перед камерою, роботи з мікрофоном, виконання рекомендованих домашніх вправ.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Зародження та історія професії диктора.
2. Основні вимоги до роботи журналіста в кадрі та за кадром.
3. Будова мовного апарату. Де народжується звук.
4. Вправи для розвитку артикуляції.
5. Скоромовки.
6. Інтонаційно-логічні елементи речення.
7. Мовленевий такт.
8. Паузи, люфт пауза.
9. Типи дихання.
10. Вправи для розвитку дихання.
11. Глибина, тембр, діапазон голосу.
12. Відомі вправи для тренування глибини, тембру, діапазону голосу.
13. Логічні наголоси.
14. Вправи з використанням логічних наголосів.
15. Орфоепічні словники.
16. Темп мовлення.
17. Мовлення в контексті зображення. Взаємодія слова й зображення на телебаченні.
18. Відмінність мовлення в театрі, на радіо, на телебаченні.
19. Основні типи мікрофонів. «Акустичний зворотний зв'язок».
20. Особливості роботи радіоведучого.
21. Особливості роботи «в кадрі».
22. Робота з суфлером.
23. Робота в студії, закадрова озвучка.
24. Stand-up. Імпровізація.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андронников И., Слово написанное и сказанное, соч. в 2х томах, М., 1975.
2. Баканова А. Імена сучасного українського телебачення: потрібні нові комунікативні стратегії Зб. пр. Н.-д. центру періодики, 2005
3. Безручко О.В. Майстерність телевізійного ведучого як навчальна дисципліна та методика її викладання : навчальний посібник [упорядник Десятник Г.О.]. К.: КиМУ, 2015.-431 с.
4. Борецький Р., Кузнецов Г. Журналіст ТВ: за кадром і в кадрі, М., 1990.
5. Бугрим В.В., Мащенко І.Г. Телебачення прямого ефіру: Навч. посібник. К., 1991.
6. Вакуленко К.С. Людина в кадрі. Мис-во, Київ, 1974.
7. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво. К., 2002.
8. Кукуруза Н.В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник., Івано-Франківськ, 2010.
9. Макарова С. Техника речи: Учеб. пособие для дикторов телевидения и радиовещания. М., 1995.
10. Прокопенко Т.М. Деякі особливості телемови та мовна підготовка . Культура України. Мистецтвознав. Х., 2000.
11. Сенкевич М. Культура телевизионной и радиоречи: Учеб. пособие. М., 1996.
12. Яковець А.В., Телевізійна журналістика. Теорія і практика. К., "Києво-Могилянська академія", 2007.

Електронні ресурси

13. Артикуляція звуків URL: https://diktory.com/artikulyatsiya_zvukov.html.
14. Дикторська підготовка. URL: https://pikabu.ru/story/diktorskaya_podgotovka_chast_1_4120459.
15. Навчальні матеріали онлайн. "Специфіка мовлення в театрі, на радіо і

телебаченні. URL: https://pidruchniki.com/91339/zhurnalistika/spetsifika_movleniya_teatri_radio_telebachenni.

16. Техника речи. Постановка голоса (резонатори) URL: <https://diktory.com/golos.html>.

17. Техника речи. Речевое дыхание URL: <https://diktory.com/dyhanie.html>.

18. Техника речи. Развитие дикции URL: <https://diktory.com/diksiya.html>.

19. Техника речи. Диапазон голоса. URL: <https://diktory.com/diapazon.html>.

20. Українські скоромовки URL: https://diktory.com/ukr_skor.html.

Навчальне видання

Орлова Олена Миколаївна

старший викладач кафедри нових медіа та медіадизайну

**Дисципліни спеціалізації 1: вибіркові
(Основи дикторської майстерності)**

*Методичні вказівки та завдання
для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 061 «Журналістика»*

Підписано до друку 12.11.2021. Формат 60x90/16.

Обсяг 1 ум. друк. арк.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»

Наклад 100 прим. Зам. № 042/21

Надруковано у друкарні видавництва «Печатный дом»

Свідоцтво ВО2 № 948403 від 10.09.2001

65009, Одеса, Фонтанська дорога, 10, тел. 795-57-15

e-mail: selen_odessa@ukr.net